

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. III.

- quod æquiparatur sententia transacta in judicatum) esse in triplici differentia. Aliæ sunt, quæ opponuntur contra sententiam ipsam, ut exceptio nullitatis, quæ idem opponitur contra, quia post illam oritur.
- Aliæ sunt, quæ opponuntur, non contra ipsam sententiam, sed contra executionem sententie, ut est exceptio, quod quis non possit conveniri, nisi quatenus facere potest, quæ competit marito respectu uxoris, donatori respectu donatarii, militi, & alii similibus respectu suorum creditorum, l. sunt qui in id 16. ff. de re jud. Hæc enim, & similes exceptiones non arguant sententiam de iniustitia, sed dumtaxat ejus executionem moderantur, & modificant, & idem post sententiam opponi possunt, l. ex diverso 17. §. fin. ff. soluto matr. leg. miles 6. in principio, l. Nescius 41. §. ultimo, ff. de re jud. Jason in vers. Sed & si quis ex num. 1. instit. de action. Imola in cap. Odoardus num. 9. per text. ibi de solutionib. Additio ad Capellam Tholosanam dec. 258. num. 4. & 5. Barbosa in leg. maritum 13. num. 47. versic. Quarto amplia, ff. solut. marit. Surd. decis. 332. num. 1.
- Ex quo consequens est, ut exceptio expensarum, quæ objicitur rem vindicanti, aut exceptio compensationis, inventarii, pretii ab emptore non soluti, cedendarum actionum, beneficii epistolæ Divi Adriani, etiam post sententiam, & rem judicatam opponi possint, ut singula singulis referendo, probatur ex textu in l. dominum 5. C. de rei vindic. l. ult. C. de cunctis pecun. l. Julianus 13. §. off. ff. 38. de aff. emp. Docet Bart. in l. in fundo n. 16. ff. de rei vindic. & in l. 2. n. 1. C. de compensat. prosequitur Barbosa ubi sup. ex n. 48. idem Bart. in l. 1. ex n. 2. Cynus n. 4. Bald. ex n. 4. Salycet. ex num. 4. Jas. ex n. 11. Meneius ex n. 30. usque in fin. ff. de jur. & facti ignor. Cum enim prædicta exceptiones non coarguant sententiam de iniustitia, sed dumtaxat ejus executionem moderantur, & intra certos limites continant, poterunt opponi post sententiam.

DISPUTATIO XVII.

Utrum executiones, quæ legitime possint objici contra executionem, sint allegandæ coram Judge requisito, an coram requirent?

Non semper idem Judge, qui sententiam protulit, nam mandat executioni, sed interdum per alium. Quod nonnumquam fit implorato brachio, seu auxilio alterius Judicis ordinarii, cum sit etiam Judge ordinarius, qui sententiam protulit, ut in leg. à Divo Pio V. §. sententiam Rome, ubi notant Scribentes, ff. de re jud. Hippolyt. de Marsi. sing. 138. Judge Decianus tract. crim. lib. 4. cap. 38. num. 2. Boffius diversor. tract. tit. de sententiis n. 115. Colerus de processib. execu. 1. part. cap. 3. ex n. 224. Vincentius Caroccius tract. de remedis contra prejudiciales sententias, except. 22. quest. 30. ex num. 1. Gratianus discep. forens. tom. 1. cap. 146. pertor. Rebuff. tom. 2. in Cons. Regni tract. de litter. requisitor. in prefat. n. 25. cum sequentib. Cancer var. resol. par. 2. cap. 15. n. 1. cum seqq. (Salgad. de Reg. protet. part. 4. cap. 6. num. 63.) Ego dixi tit. . . disp. 2. quest. 1. ex num. 16. & quest. 7. ex n. 756. Nonnumquam vero delegatus proferit sententiam, & executionem ejus committit Ordinario, & Executori, ut in cap. Pastorale 28. §. quia vero de offic. & potest. judic. delegat. Ius vero casibus occurrit dubium, coram quo Judge reus exceptiones suas contra executionem sit allegaturus, an coram Judge principali sententiam proferente, an coram eo, cui executio demandata est, vel est requisitus ad eam exequendam; & quas Judge requisitus debeat admittere, & de quibus cognoscere, quæque diffinire; quarum vero cognitionem, & decisionem debeat remittere ad Judge principalem, qui sententiam protulit. Ego tetigim hanc difficultatem d. tit. 1. quest. 7. n. 780. ubi remisi Lectorem ad Bartolum, Menochium, Cancerium, & alios, quibus addendi sunt Canonistæ in d. cap. Pastorale 38. §. quia vero ubi bona Glosa, verb. Et si sciat, de offic. & potest. judic. deleg. Idem in cap. de cetero 5. de sententia & re judic. Legista in leg. à Divo Pio in principio. & ibi Zafius in §. sententiam Rome ex num. 5. Affidit in proemio Constitutionum ex num. 50. Minsyngierius singular. observat. centur. 3. observ. 69. Farinac. in prædicta crimin. quest. 97. ex num. 67. ad 108. Scaccia de appellat. quest. 17. limit. 10. ex num. 37. Rodriguez de execut. cap. 2. ex num. 40. Hector Capic. Latro decis 82. Bobadil. libr. 2. Politic. cap. 20. ex num. 45.

3. Pre resolutione hujus difficultatis præsupponendum est primò, exceptiones, quæ opponi possunt contra sententiam, (& idem contra instrumentum garantium,

notat

Disputatio XVII.

notat Gratian. regular. 248.) sunt enim multi casus, in quibus etiam post sententiam allegari possunt exceptiones peremptoriae pertinentes ad actionem principaliter in causa intentatam, quos Doctores latè prosequuntur in l. 1. C. de iuris, & fact. ignorant. Nam exceptio Macedoniani, quæ odio creditorum est introducta, & exceptio Vellejani, quæ favore mulierum, quamvis adversus actionem intentatam objiciuntur, tamen post sententiam etiam opponi possunt, l. tamen 13. ubi notat gloss. 1. ff. ad Macedon. Sic etiam militibus, quos arma magis, quam jura scire oportet, l. scimus 22. in fin. principii, C. de iure deliberand. in eo succurrunt beneficio ejusdem prædictæ leg. 1. ut peremptoriæ exceptionem omissem post sententiam possint opponere (ut notat Velafac. de privileg. miserabil. personar. quest. 17. num. 159.) quemadmodum & minoribus per beneficium restitutionis, leg. minor. 25. annis omissem 37. ff. de minoribus.

Secundò supponendum est eos, qui sententiam exequuntur ex mandato, vel commissione, aut requisitione alterius Judge, quosdam esse meros executores, alios mixtos. Merus executor est ille, cui post latam sententiam, & post integrum causa cognitionem super omnibus exceptionibus, & illis discussis commitit Judge nudam executionem rei, ut in commissione, quæ sit nuntio, seu Alguerio, & servienti Curia, & ille vocatur merus executor, & nullam habet cognitionem, leg. si ut propnis 6. l. execuorem 8. Cod. de execution. rei judic. Ratio est, quia omnis cognitione præcessit, & idem mera executio videtur commissa; in eoque cognoscitur, & distinguuntur mixtus a mero executor. Mixtus vero executor dicitur ille, cui Judge commitit executionem sententiae, antequam cognoscat super exceptionibus concernentibus executionem, (notat Bobadil. lib. 2. Polit. cap. 20. n. 48.) Hujusmodi sunt Judges ordinarii requisiti ab aliis ordinariis, ut suas sententias exequantur, invocati in auxilium alterius jurisdictionis; vel a delegatis, qui statim post latas sententias nullis exceptionibus discussis contra executionem oppositis, aut quæ opponi possunt, executiones committunt, aut pro eis faciendis requirunt. Ita docet Bartol. in d. l. à Divo Pio in principio. ex n. 5. ad 10. ff. de re judic. & Panormit. in cap. Pastorale 28. §. quia vero, n. 3. de offic. & potest. judic. deleg. post glossam, notat dignam ibi, verb. Et si sciat, & in cap. de cetero 5. n. 3. 4. & 5. de sententia & re judic. Menoch. de arbit. lib. 1. quest. 38. n. 20. ubi multos allegat. Capic. Latro d. dec. 82. n. 15. Farinac. in prædicta crimin. quest. 97. n. 80. Scaccia de appellat. quest. 17. limit. 10. ex num. 37. & probat text. in leg. & si non cognitio 4. C. si contra ius, vel utilit. public.

His postis, ut accedamus ad resolutionem propositæ disputationis, primò dicendum est, merum executorem nullas exceptiones contra executionem admittere debere, neque de illis posse cognoscere, neditum pronunciare. Ita docet Bart. in dict. l. à Divo Pio, in principio num. 10. Socinus ibi num. 38. 39. & 40. qui limitat duobus modis. Bald. in dict. l. & si non cognitio. num. 1. glossa in cap. de cetero 5. per textum ibi, de sententia & re judic. ubi Panormit. n. 5. Anton. Butrius n. 3. vers. Dic. quod quidam, Felin. n. 4. ubi limitat in quinque casibus, Menoch. de arbit. lib. 1. dict. quest. 38. num. 20. ubi refert predictas quinque limitaciones, Cancer variar. resolution. 2. part. cap. 15. ex num. 33. ad 39. referens easdem limitationes. Farinac. in prædicta crimin. quest. 97. ex num. 67. ubi ampliat & limitat, Scaccia de appellat. quest. 17. limitat. 10. num. 37.

Secundò dicendum est: coram mixto executore, & Judge requisito possunt proponi, quæ coram Judge principali requirent, aut executionem committente possunt. Verum circa hujus conclusionis declarationem, & ad particulares casus applicationem, mitè variant Doctores communiscentes varia distinctiones, (Bobadil. lib. 2. Politic. cap. 20. ex num. 43. Salgad. de Reg. protet. 4. part. cap. 7. ex num. 18.)

Sed ut rem resolvamus juxta sententias verisimiliores & receptiores, advertendum est, exceptiones esse multiplices, & varias. Aliæ enim sunt, quæ respiciunt merita causæ, & tamen possunt etiam post latam sententiam, non videtur Judge procedens ad sententiam proferendam pro actore, rejicere tacite prædicant exceptionem, quæ non est incompatibilis cum justitia sententiae, neque eam impugnat, aut illi adversatur; sed potius illam in tempus executionis reservare. Si notat Panormitanus in cap. cum in causa 7. num. 25. de juramento calumn. Igitur exceptio modificativa, quamvis sit opposita ante sententiam, si de ejus viribus cognitum non fuit, vel fuit cognitum, & tamen non fuit a Judge exprefse reprobata, poterit rursus opponi.

Carleval. de Judicis. Tom. II.

I dicem.

dicem principalem requirentem, quod probat *textus in leg.* *cum fideicommissum 7. ff. de confessis, & in l. si Prator 75. in princip. & in §. Marcellus, ff. de iudic. sumptu argumento de Judge dato ad delegatum, vel ordinarium requisitum. Ita resolvunt Angel. in d. l. à Divo Pio, in principio num. 4. Imola num. 5. Cuman. n. 5. Alexand. ex n. 9. Jaf. num. 12. & 13. ff. de re iudic. gloss. in dict. capit. *Pastoralis* 28. §. quia vero, verb. Et si sciat. ff. de offic. & potest. judic. deleg. Ancharran in *Clement.* 1. n. 10. de sentent. & re iud. Menoch. de arbitris, lib. 1. quest. 38. n. 9. Cancer variar. resol. par. 2. cap. 15. n. 17. & seqq. & n. 23. cum seqg. Carrocius de remed. contra sententias, except. 64. ex n. 1. (Bobadil. ubi sup. Salgad. de Reg. protect. part. 1. cap. 7. ex num. 28. Surd. cons. 358. num. 14. & 15. lib. 3.)*

13 Ab ipsis sollicitantur Bart. in d. l. à Divo Pio. in principio num. 7. eo quod dictum est, Judicem istum requisitum non solum non posse pronunciare super ipsis exceptionibus, sed neque de illis posse cognoscere, quinim statim postquam opponuntur, debere remittere ad principalem Judicem requirentem, qui de illis cognoscet, & eas definiat. Cujus sententiam sequitur, multiscaecum, & satis verisimilius rationibus defendit Bartholomaeus Socinus in dict. leg. à Divo Pio in principio, ex num. 25. & Zasius in ead. leg. à Divo Pio, §. sententiam, num. 5. Ancharranus ubi supra, (& Barbosa in leg. si Prator 75. in princip. num. 15. 20. & 62. & in §. Marcellus, num. 8. ff. judic.)

14 Secundum, aliae sunt exceptions, que modificant sententiam, ut quod quis non convenienter, nisi in quantum facere potest, quod debitor velit, & possit compensare, vel dividere obligacionem ex beneficio epistole Divi Hadriani, vel quod sit executum in bonis alienis, & de ipsis requisitis. Judex non solum potest cognoscere, sed etiam super eisdem definire. Ita docet Bart. in d. l. à Divo Pio, in principio numer. 8. quem omnes sequuntur, ut notat Jason ibi num. 12. Zasius in dict. §. sententiam num. 5. Panormitanus in dict. cap. *Pastoralis* 28. §. quia vero num. 3. Felin. num. 16. Menochius dict. quest. 38. num. 10. Ancharranus ubi supra. & Minsyngierius, infra referendum (Larrea decif. 82. num. 6. Barbosa in d. leg. si Prator 75. in princip. ex num. 53. ff. de iudicis. Salgado de Regia protect. part. 1. cap. 7. ex num. 39. Scaccia de appell. quest. 7. limit. 10. num. 47.) Ratio est, quia requisitus de executione, aut cui illa committitur, videtur requisius ut faciat omnia, quae coactent executionem, & sine quibus illa perfici non potest, argumento leg. cui jurisdictio 2. ff. de iurisdict. omnium judic.

15 Tertiis, aliae sunt exceptions, que impugnant sententiam, & illi opponuntur, ut exceptio nullitatis aut restitutioonis in integrum. De quibus Judex requisitus potest cognoscere, non tamen definire, sententiam latam à requirente esse nullam, vel rescindit debere; sed si eas videtur subsister, debet ab executione supersedere, & processum, & causam plenè instructam remittere ad Judicem principalem, seu requirentem, ut illum definiat: quod si viderit non subsistere, illis non obstantibus debet ad executionem procedere. Ita docet Bart. in d. l. à Divo Pio, in princip. n. 9. Alexand. n. 10. & 11. Jaf. n. 16. Zasius in dict. §. sententiam, n. 5. Panormitanus in d. cap. *Pastoralis*, §. quia vero, num. 3. Felin. ex n. 17. de offic. & potest. judic. idem Felin. in cap. de cetero 5. n. 3. de sent. & re iud. Ancharran. in d. Clem. 1. n. 10. de sent. & re iud. Menoch. de arbitris, lib. 1. quest. 38. ex n. 11. late Afflict. in proam. Confit. ex n. 50. Minsyngier, breviter & clare complectens omnes causas, finz. obser. cent. 3. obser. 69. Farinac. in prax. crim. quest. 97. num. 74. cum seqg. & late ex n. 81. Peguera dec. 8. 2. par. ex n. 1. & 7. Cancer var. resol. 2. par. cap. 15. ex num. 14. Scaccia de appell. quest. 17. limit. 10. ex n. 47. Rodriguez de executione, cap. 2. n. 40. (Franc. Hieronym. de Leo dec. 168. ex n. 9. Barbos. in d. l. si Prator 75. in princip. ex num. 45. & in §. Marcellus, n. 7. & 63. & 104. Salgad. de Regia protect. par. 4. cap. 6. n. 24. & cap. 7. ex n. 18. 32. & 48. Surd. cons. 358. n. 14. & 15. lib. 3. Thuse. litter. E. concil. 485. num. 10. 14. & 15. lib. 3. Thuse. litter. E. concil. 485. num. 10. 14. & 15.) Probat hanc conclusionem Bartol. Primo ex text. in l. si Prator 75. §. Marcellus, ff. de iudic. & in cap. de cetero 5. de sentent. & re iudic. Deinde de ratione, quoniam aliqui si posset requisitus Judex decidere exceptions nullitatis, aut restitutioonis in integrum contra sententiam latam à requirente, vel delegato, minor Judex, aut per revocaret, & infringaret sententiam Judicis majoris, aut paris, contra text. in l. nam magistratus 4. ff. de arbitris. & in l. ille à qua 13. §. temporesum, ff. ad Trebell. & in capit. cum inferior 16. de majorit. & obed.

Supposito autem tamquam vero, & indubitate, posse

SUMMA DISPUTATIONIS DECIMÆ OCTAVÆ.

- 1 Non potest fieri execuio in publico stipendio Officiale sicut nec in stipendio militum, nisi in subdium deficientibus aliis bonis.
- 2 Censendum est desicere alia bona, cum commodè capi non possint.
- 3 Non est censendum idoneus, qui possidet bona extra locum iudicis, ibidem.
- 4 Cum sit execuio in stipendio Officiale ob defectum aliorum bonorum, debet ei relinquiri tanta pars illius, quanta sufficiat ad illius vultum, & alimenta.
- 5 Medietas stipendi relinquitur Officiali, presupposito, esse illi statutum salarium, ut iusta statuantur.
- 6 Salarium sic debet constitui Officiali, ut post alimenta, & ordinaria impensis aliquid superest quotannis, quod in arca reponat, quo sit sue necessitudi, vel posteritati confultum, ibidem.
- 7 Salaria nunc Officialibus constituta non sufficiunt ad congrua alimenta, ibid.

DISPUTATIO XVIII.

Utrum execuio possit fieri contra Officiale publicum in stipendio, vel salario.

D I C O P R I M O : Non potest fieri execuio in publico stipendio, vel salario Officialis, sicuti neque in stipendio militum, nisi in subdium deficientibus aliis bonis, ex quibus possit creditori satisficeri. Probatur ex text. in l. communis 40. iuxta communem intellectum, ff. de re iud. ubi Bart. Angel. Cumanus, Paulus, Alexand. Jason, & in l. stipendia 4. C. de execut. re iudic. ubi Baldus, Salictetus, Fulgenius. Idem probat text. in l. spem. 5. C. que res pign. oblig. possit. ubi Cynus, & cum iure communi convenit ius Castellae in l. tit. 27. par. 3. ubi notari Gregorius, gloss. 6. & 8. Ripa in l. obligatione, n. 43. ff. de pignor. Joannes de Platea in l. per hanc diuinam 16. alia l. iubemus per hanc. §. si qua iamen, n. 1. C. de ergarione milit. annon. lib. 12. Maranta in speculo aureo, par. 6. tit. de executione, n. 44. & 45. Conarus comment. juris civilis, lib. 4. cap. 8. n. 9. Cabodus dec. 8. n. 32. 1. par. Duinas litter. E. regul. 275. lim. 4. Colerus de processib. execut. part. 2. cap. 3. ex n. 144. Alinius in praxi iudiciorum, §. 31. cap. 2. lim. 35. Mozius de contractibus, tractatu de pignorib. tit. de rebus, que pignori dari possunt, ex num. 28. Larrea decif. 85. n. 3. circa finem, par. 2. Et communites extendunt Doctores predicti, quod statuitur de stipendis militum, & Officialium, ut simili ter intelligatur de salariis Doctorum legentium, de redditibus beneficiorum, de redditibus feudorum.

Notat tamen egregie, & singulariter Cumanus in dict. leg. communis, tunc censendum esse desicere alia bona, in quibus sit execuio, quando commodè capi non possunt, quia sunt valde remota, quamvis alibi extant. Quod confirmatur ex optima animadversione Baldi in l. sciendum 15. num. 7. versiculo Extra glossam quo, ff. qui satisfactio cogantur. Ubicat, quem non ex eo censeri idoneum, quod possidat immobilia extra locum iudicij: & quod censetur execuio legitimè facta, licet non sit facta de bonis extra territorium: & quemadmodum reus habens domicilium extra locum iudicij, & ab illo absens, excutiendus non est, ne possit agi contra fidejussionem, iuxta Authent. present. C. de fidejussion. ita neque res extra locum iudicij sita excutienda sunt sumpto argumento de personis ad res: idem repetit in leg. si q. 42. §. sed si cum seco, num. 8. ff. si cert. petat. ubi aut. i. scholasticus de Alemannia studens Perusii daret Perusii fidejussionem, etiam si predictus scholasticus in suo domicilio esset idoneus, & solvendo, si Perusii ubi agitur, nihil habeat, posse deveniri ad fidejussionem, non excuso, reo principaliter in sua patria, quia ubi exactio non est facilis, sed conventio est difficultis, reus non dicitur idoneus. Consentit Alexander cons. 84. n. 12. lib. 3. Hippolytus de Marsilius singulari 220. fidejussion. n. 3. Anton. Gabriel lib. 3. communis, tit. de fidejussionibus, concil. 1. n. 61. limit. 8. Que doctrina plane coadiuvatur ex textu in l. 1. ff. si quis in ius vocatus non ierit. Ubi si quis dat fidejussionem non suppositum jurisdictioni illius iudicis, ad quem vocatus est, haberet fidejussionem non dato. Ergo similiter qui habet bona non subjecta jurisdictioni iudicis, qui de causa cognituras effit, habebitur pro non idoneo, & non habente bona, argumento de personis ad res, quo uitur Bald. predictis locis, & de quo